

„Mądrość mieszka w nas, musimy tylko z nią rozmawiać”

Czym jest mądrość w życiu człowieka?

Cele:

- zrozumienie istoty mądrości
- rozwój umiejętności przewidywania konsekwencji swoich czynów
- kształcenie odpowiedzialności za podejmowane wybory

Warunki techniczne:

- wiek uczestników - 7 – 10 lat
- miejsce – sala przystosowana do siedzenia w kręgu wraz z miejscami do pracy przy stolikach
- czas trwania – 45 minut

Treści przekazywane:

- istota mądrości
- znaczenie przewidywania konsekwencji swoich zachowań
- kształcenie odpowiedzialności

Metody pracy:

praca z tekstem, dyskusja, drama

Formy pracy:

praca grupowa i indywidualna

Środki terapeutyczne:

tekst literacki, paski z napisem „pomyśl o konsekwencjach”, tektury formatu A4, folia aluminiowa, klej

Literatura wykorzystana do zajęć:

1. Z dzieckiem w świat wartości / Irena Koźmińska, Elżbieta Olszewska.- Warszawa : Świat Książki - Bertelsmann Media, 2007

2. Wartości w życiu społecznym. Jak uczyć dzieci: szacunku, tolerancji, wytrwałości...?. - Kielce: Wydaw. JEDNOŚĆ, 2006

PRZEBIEG ZAJĘĆ

- Dzieci stają w kręgu.
- Prowadzący proponuje wzajemne powitanie poprzez zabawę „*Witam tych, którzy... (np. jedli śniadanie, lubią lody, mają psa itp.)*” – wywołane w ten sposób dzieci wychodzą do środka kręgu i w wymyślony przez siebie sposób wykonują powitalne gesty.
- **Zabawa „Szalone kroki”¹** – prowadzący wydaje polecenia, które sugerują, w jaki sposób dzieci powinny się poruszać. Na kłaśnięcie dorosłego dzieci zastygają w bezruchu, po czym pada następne polecenie np.:
 - ✓ „Idzie mądra głowa” – dzieci poruszają się po pokoju tak, aby wyeksponować „mądrą głowę”,
 - ✓ „Idzie szalone kolano” – j/w, wyeksponować „kolano” itd.
 - ✓ „Idą krzywe nogi”
 - ✓ „Idą sztywne plecy”
 - ✓ „Idą ciekawskie oczy”
 - ✓ „Idzie zmęczony człowiek” itd. – dzieci mogą także podawać swoje polecenia, wszystko zależy od inwencji twórczej dzieci i prowadzącego.
- Prowadzący prowadzi rozmowę z dziećmi zadając pytania: Jakie będą konsekwencje (co się stanie) gdy:
 - ✓ zgasimy światło?
 - ✓ wyjdziemy na deszcz bez parasola?
 - ✓ włożymy letnie ubranie w zimie i wyjdziemy na mróz?
 - ✓ pójdziemy spać bardzo późno?
 - ✓ nie będziemy myć zębów?
 - ✓ skłamiemy rodzicom?²
- Prowadzący pyta dzieci czym dla nich jest mądrość? Prosi o skojarzenia i przykłady a następnie opowiada historyjkę:

Krzyś mieszka na siódmym piętrze i korzysta z windy. Wie, że czasami winda się psuje i staje między piętrami, gdy np. nie ma prądu. Pewnego

¹I. Kalinowska, A. Sorsa, Mamo, tato bawimy się!: gry i zabawy dla dzieci od 3 do 7 lat. Warszawa 2003 s. 61 - 62

²I. Koźmińska, Olszewska E., Z dzieckiem w świat wartości. Warszawa 2007 s. 213

razu , kiedy Krzyś bawił się na podwórku, rozpętała się burza – zaczęło się błyskać i grzmieć a potem coraz mocniej pada, więc Krzyś szybko wbiegł do wieżowca. Stanął przed windą i...

Jaką decyzję waszym zdaniem powinien podjąć Krzyś? Wsiąść do windy, czy iść pieszo po schodach? Dlaczego?

(konkluzja: **Mądry człowiek to taki, który przewiduje konsekwencje swoich czynów** wypisana na kartce brystolu i wywieszana w widocznym miejscu)

- Prowadzący zadaje dzieciom pytanie co według nich pomaga w dokonywaniu dobrych wyborów, czyli skąd się bierze mądrość? (wiedza, doświadczenie wyobraźnia...). Następnie pyta, co jest przeciwieństwem mądrości i prosi o podanie takich przykładów.
- „Zwierciadło mądrości”³
Osoba prowadząca prosi dzieci, by nakleiły folię aluminiową na tekturę a następnie na górnej krawędzi paski z napisem „Pomyśl o konsekwencjach” Rozmiar "lustra" powinien być taki, aby można było zobaczyć w nim całą twarz, Prowadzący pokazuje kolejną kartkę brystolu z napisem "**Pomyśl o konsekwencjach! Czy twoje działanie będzie dobre dla wszystkich?**" i zawiesza ją obok poprzedniej. Proponuje dzieciom, aby "zwierciadło mądrości" zawiesiły w widocznym miejscu w domu i gdy będą miały wątpliwość przed podjęciem decyzji, podeszły do niego i, patrząc sobie w oczy, uczciwie zapytały i uczciwie sobie odpowiedziały. Następnie prowadzący zadaje pytanie: *Gdzie mieszka mądrość?* Po odpowiedziach pokazuje kolejną kartkę z napisem **Mądrość mieszka w nas, musimy tylko z nią rozmawiać!** i zawiesza ją obok pozostałych.
- Prowadzący odczytuje bajkę Ezopa „Lisica i kozioł”⁴ (aneks nr 1) a następnie zadaje pytania:
 - ✓ Gdzie wpadła lisica?
 - ✓ O co zapytał spragniony kozioł lisicy i co zrobił?
 - ✓ Co stało się potem?
 - ✓ Jaką zawarli umowę?
 - ✓ Czy lisica dotrzymała umowy?
 - ✓ Czego zabrakło kozłowi?
- Prowadzący zadaje dzieciom pytanie jak można określić lisicę? (sprytna, przebiegła...) po czym wraz z dziećmi rozmawia o tym , czy o człowieku sprytnym lub przebiegłym można powiedzieć, że jest mądry? Odwołuje

³ Tamże, s. 213

⁴ Wartości w życiu społecznym. Jak uczyć dzieci: szacunku, tolerancji, wytrwałości...?. – Kielce 2006 s. 42

się jeszcze raz do zwierciadła mądrości i dołączonego do niego pytania „Pomyśl o konsekwencjach! Czy twoje działanie będzie dobre dla wszystkich?” a następnie pyta jakie cechy kozła wykorzystwała przebiegła lisica? (łatwowierność, naiwność, brak rozsądku, nie ocenił właściwie środków i możliwości, zanim podjął działanie, czyli nie był rozważny...)

- Scenka dramowa – prosimy dzieci, aby pomyślały przez chwilę, jak powinien zachować się kozioł, aby jego postępowanie można było nazwać rozsądnym. Chętne dzieci dobierają się w pary i odgrywają wymyśloną przez siebie scenkę – każde dziecko z pary raz jest lisicą raz kozłem.
- Rozmowa z dziećmi na temat ich odczuć podczas odgrywania wybranych ról.
- Prowadzący prosi o wymienienie znanych osób, które dzieci uważają za mądre.
- Podsumowanie zajęć poprzez dokończenie przez każde z dzieci zdanie: „Jestem mądry gdy...”

Opracowanie:

Iwona Bukowska

Centrum Doskonalenia Nauczycieli

Biblioteka Pedagogiczna w Pile

Aneks nr 1

Lisica i kozioł (Ezop)

Pewna lisica wpadła do głębokiej studni, a ponieważ nie mogła z niej wyjść, zmuszona była w niej pozostać. Przechodzący obok spragniony kozioł zapytał ją, czy woda jest dobra do picia. Lisica, uradowana z nadarzającej się okazji, zaczęła wychwalać wodę, mówiąc że jest naprawdę wspaniała i zachęcała go do zejścia w dół. Nie namyślając się długo, kozioł wskoczył do studni. Po zaspokojeniu pragnienia zapytał lisicę, co trzeba zrobić, żeby wyjść, a lisica powiedziała mu, że wpadła na świetny pomysł i już wie, jak mogą się wydostać.

- Oprzyj przednie kopyta o ścianę studni i pochyl głowę. Ja najpierw wskoczę po twoim grzbiecie, a gdy już będę na górze pomogę ci wyjść.

Słysząc takie zapewnienie koziół chętnie zastosował się do jej rady. Wówczas lisica, wspinając się po łapach kozła, weszła na jego grzbiet, a przytrzymując się rogów dosięgnęła krawędzi studni, wyszła z niej i zaczęła się oddalać.

Ponieważ koziół wypomniął jej, że złamała umowę, którą zawarli, lisica zawróciła i rzekła:

- Przyjacielu, gdybyś miał, choć tyle rozsądku, ile włosów rośnie na twojej brodzie, nie skoczyłbyś w dół, nie zastanawiając się wcześniej, jak stamtąd wyjdiesz.

Rozważne osoby zawsze powinny najpierw się zastanowić, w jaki sposób mogą się zakończyć podjęte przez nie działania.